

rechter schrijft terug

Jan van der Does

Woede

Mr. Leo Lamers is altijd woedend.

Hij kijkt nors als hij de zaal betreedt, hij gooit zijn tas met een klap op tafel, hij kijkt geërgerd als de andere partij de tijd neemt om het dossier uit te stallen, en hij kan erg diep zuchten.

Woede is bij hem zo een gebruikelijke wijze van opereren, dat alleen al het noemen van zijn naam bij collega-rechters de uitroep oplevert: 'O, heb je Lamers? Ik wens je veel sterkte.'

Het is de vraag waaraan hij zijn woede ontleent. Het lijkt wel of hij 's ochtends bij het opstaan mediteert op een aantal verderfelijke zaken: het neerslaan van de slavenopstand van Spartacus, de beeldenstorm van 1566, de vierde Engelse oorlog, het ontstaan van het kabinet-Balkenende, de bezuinigingen op de rechtshulp. En dat hij daarmee voor een hele

dag een reservoir aan ressentiment veiligstelt. Of hij heeft een moeilijke stoelgang. Hoe dan ook, het moeten zaken zijn van voldoende gewicht om munitie te kunnen leveren voor een etmaal ontstemming.

Woede is een tijdje in de mode geweest. Iemand kon langs zijn neus weg opmerken, dat hij uit woede lid was geworden van die en die partij. Een ander kon zeggen dat hij eigenlijk zijn hele leven al woedend was. Gemeenteraden besloten woedend te zijn. Het waren allemaal gemeenplaatsen.

Mr. Lamers is woedend op eigen kracht.

De officier van justitie had een dagdeel nodig voor het requisitoir, en de volgende dag was de beurt aan mr. Lamers. Deze deelde bij aanvang van de zitting mee dat zijn cliënt zo ontdaan was van de eis – en dat meer dan terecht – dat hij zich ziek had gemeld. Hij was in het Huis van Bewaring gebleven. En bij afwezigheid van zijn cliënt voelde mr. Lamers zich niet vrij om het pleidooi te houden. Hij vroeg om aanhouding van de zaak. Het incident werd uitvoerig besproken en uiteindelijk kwam de rechtbank tot de slotsom dat de raadsman hier en nu het pleidooi diende te houden en dat, mocht hij daar geen gebruik van maken, het onderzoek ter zitting zou worden gesloten.

De ontstemming van mr. Lamers was voorspelbaar en kostte de nodige energie. Hij vroeg om een korte onderbreking om telefonisch te overleggen met zijn cliënt. Na hervatting deelde hij mee dat zijn cliënt toch aanwezig wilde zijn, zodat hij het pleidooi kon starten zodra deze was aangevoerd. Het dispuut verlegde zich. Er ontstond een discussie over de vraag of de rechtbank enige uren zou moeten wachten op de komst van de verdachte. Geërgerd lichtte mr. Lamers de rechtbank in over de positie van de verdachte in het strafproces, mede gezien in het licht van de waarborgen van het Europees Verdrag, en over de geloofwaardigheid van de hele gang van zaken in de ogen van zijn cliënt. De officier van justitie reageerde en de rechtbank trok zich wederom terug voor beraad.

De zitting was intussen 45 minuten aan de gang. De rechtbank wilde niet wachten op de komst van de verdachte. Mr. Lamers startte met zijn pleidooi, uiteindelijk, dat wel, maar liet zijn bedenkingen nog even de vrije loop. En elk woord werd begeleid door een slag van zijn hand op de lessenaar. Eigenlijk kon de rechtbank wel onmiddellijk uitspraak doen, de hele zaak viel niet meer uit te leggen.

Er was een uur verstreken sinds aanvang van de zitting. Toen ik eindelijk, achteroverleunend, gereed was om te luisteren, merkte ik hoe geërgerd ik was. Ik kón helemaal niet luisteren. Ik voelde me misbruikt en werd steeds bozer. Hoe hier uit te komen? Ik dacht aan mango-ijs met slagroom, aan de geur van hyacinten in het voorjaar, aan wandelen in een najaarsstorm... terwijl mr. Lamers oreerde. Het werkte.